

PROTOKÓŁ KONTROLI PROBLEMOWEJ

przeprowadzonej w dniu **02 czerwca 2015 r.**
w **Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobiegniewie**
66-520 Dobiegniew, ul. Mickiewicza 3

Działając na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2015r., poz.163), przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz.543 ze zm.);

Zespół kontrolny w składzie:

– **Teresa Ozimek** Starszy Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 152-1/2015 z dnia 21 maja 2015 r. - *przewodnicząca zespołu kontrolnego;*

[Dowód: akta kontroli str. 1]

– **Krystyna Chabowska** Starszy Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 152-2/2015 z dnia 21 maja 2015 r. - *członek zespołu kontrolnego;*

[Dowód: akta kontroli str. 2]

przeprowadził w dniu 02 czerwca 2015 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobiegniewie kontrolę problemową w zakresie pomocy osobom starszym, przewlekłe chorym i niepełnosprawnym – zgodnie z *Programem kontroli* zatwierdzonym przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej LUW.

[Dowód: akta kontroli str.3-7]

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 8-9]

Celem kontroli było zapewnienie prawidłowej realizacji ustawowych zadań przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobiegniewie (w dalszej części protokołu zwany Ośrodkiem).

Kontrola obejmowała dokumentację świadczeniobiorców wymagających usług opiekuńczych oraz opieki całodobowej osobom starszym.

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2014r. do dnia kontroli.

Zagadnienia wymagające oceny:

1. Świadczenie usług opiekuńczych.
2. Kierowanie do domu pomocy społecznej.
3. Inne formy pomocy osobom o ograniczonej samodzielności.
4. Warunki do realizacji zadania.

O rozpoczęciu kontroli powiadomiono podmiot kontrolowany pismem Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. z dnia 18 maja 2015 r. znak: PS-I.431.1.4.2015.TOzi.

[Dowód: akta kontroli str. 10]

W trakcie kontroli wyjaśnień udzielała Pani Anna Treler – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobiegniewie.

USTALENIA

Ad. 1. Świadczenie usług opiekuńczych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobiegniewie realizuje zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym, określone w art. 17 ust. 1 pkt 11 dotyczące organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Gmina ma opracowaną i przyjętą Uchwałą Nr XXII/220/2005 Rady Miejskiej z dnia 28 czerwca 2005r. do realizacji - Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2005-2015”, w której jednym z celów szczegółowych jest „Rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych”. Usługi opiekuńcze uregulowane są Uchwałą Nr XIX/187/2005 Rady Miejskiej w Dobiegniewie z dnia 15 lutego 2005r. w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze; oraz Zarządzeniem Nr OPS.0110.14.2014 z dnia 08 grudnia 2014r. kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w sprawie ustalenia kosztu odpłatności za usługi opiekuńcze oraz za specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Wg kalkulacji - koszt 1 godziny usług opiekuńczych wynosi 14 zł. *(z informacji kierownika Ośrodka wynika, że kwota 14 zł dotyczy przypadku zatrudnienia opiekunek w Ośrodku Pomocy Społecznej).*

Realizację usług opiekuńczych w 2015r. Ośrodek Pomocy Społecznej zlecił podmiotowi ekonomii społecznej działającemu w Dobiegniewie, tj. Centrum Integracji

Spółecznej - na podstawie umowy zawartej na okres od dnia 02.01.2015r. do dnia 23.12.2015r. Nr OPS.119.1.2015. W umowie określono zakres świadczenia usług oraz koszt 1 godziny usługi na kwotę 8.50 zł.

Usługi świadczone są przez 10 opiekunek, z których 8 to osoby zatrudnione w Centrum Integracji Społecznej na podstawie ustawy o zatrudnieniu socjalnym, 1 osoba zatrudniona przez Ośrodek na umowę - zlecenie oraz 1 osoba na stażu z Urzędu Pracy od 16.03.2015r. Pięć opiekunek posiada zaświadczenie o ukończonym kursie „opiekun osób starszych”, jedna licencjat „praca socjalna”, pozostałe osoby nie posiadają przygotowania, ale - jak informuje Kierownik - posiadają przygotowanie do tej pracy uzyskane w trakcie zatrudnienia w CIS. Cechują się „empatia, życzliwością i chęcią pomagania innym”, osoby deklarują też chęć podjęcia nauki na kursie. Osoba, która jest zatrudniona w Ośrodku na podstawie umowy cywilno-prawnej na okres od 01 stycznia do 31 grudnia 2015r., jest sąsiadką klientki i została przez klientkę wskazana.

Z danych statystycznych MPiPS-03 wynika, że w 2014 roku z pomocy w formie usług opiekuńczych skorzystało 16 osób, ogólny koszt świadczonych usług wyniósł 27.497 zł, środki zaplanowane w budżecie na 2014r. to kwota 28.400zł. Na podstawie przedłożonego kontrolującym wykazu świadczeniobiorców ustalono, że w 2015 roku z pomocy w formie usług opiekuńczych korzysta 14 osób. Środki zaplanowane w budżecie to kwota 25.000 zł.

W toku czynności kontrolnych przeanalizowano wybrane z listy akta 5 osób w wieku powyżej 80 lat z jednocześnie orzeczonym znacznym stopniem niepełnosprawności, o numerach decyzji:

- 1) **OPS 4425.9.2015 z 02.01.2015r.** - osoba ur. w ... * Ze względu na zawartość wrażliwych danych osobowych – dokonano wyłączenia. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podst. art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U z 2015r. poz. 2058 ze zm.).
- 2) **OPS 4425.8.2015 z 02.01.2015r.** - osoba ur. w ... * Ze względu na zawartość wrażliwych danych osobowych – dokonano wyłączenia. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podst. art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U z 2015r. poz. 2058 ze zm.).
- 3) **OPS 4425.1.2015 z 02.01.2015r.** - osoba ur. w ... * Ze względu na zawartość wrażliwych danych osobowych – dokonano wyłączenia punktu 1 protokołu. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podst. art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U z 2015r. poz. 2058 ze zm.).
- 4) **OPS 4425.3.2015 z 02.01.2015r.** osoba ur. w ... * Ze względu na zawartość wrażliwych danych osobowych – dokonano wyłączenia punktu 1 protokołu. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podst. art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U z 2015r. poz. 2058 ze zm.).
- 5) **OPS 4425.7.2015 z 02.01.2015r.** - osoba ur. w ... * Ze względu na zawartość wrażliwych danych osobowych – dokonano wyłączenia punktu 1 protokołu. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny

Wszystkie osoby, akta których poddano kontroli, mają znacznie ograniczoną zdolność do samodzielnego poruszania się w obrębie mieszkania i otoczenia ze względu na choroby neurologiczne, narządu ruchu oraz narządu wzroku.

W każdym kontrolowanym przypadku zachowano terminowość w prowadzonym postępowaniu administracyjnym, wszystkie decyzje zawierają potwierdzenie odbioru. Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie, brak wniosków odmownych.

Stwierdzono, że w decyzjach przyznających usługi uzasadnienie sformułowane jest lakonicznie i odnosi się głównie do sposobu wyliczenia odpłatności. We wszystkich kontrolowanych decyzjach wydanych w 2015r. nieprawidłowo wykazywano kwotę 9 zł za 1 godzinę usługi, a winno być 8,50 zł - tak jak ustalono w umowie zawartej z Centrum Integracji Społecznej. Ponadto, wątpliwość budzi sposób formułowania uzasadnień w decyzjach zwalniających z odpłatności, ponieważ wszystkie zawierają zapis: „*biorąc pod uwagę Pani szczególną sytuację materialną oraz zdrowotną...*”, nawet w sytuacji, gdy dochód osoby wynosi 4.591,51 zł miesięcznie (Dec. Nr OPS 4425.9.2015). Również w tej decyzji, przy ustalaniu liczby godzin klientce, wpisano: „*wzięto pod uwagę Pana...*”. W tym przypadku stwierdzono również, pracownik socjalny nie podjął działań na rzecz klientki, w kierunku zaocznego ustalenia stopnia niepełnosprawności w Powiatowym Zespole Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności i uzyskania orzeczenia ze wskazaniem, umożliwiającymi klientce korzystanie z ulg i uprawnień. Tym bardziej, że - jak wynika z informacji kierownika - klientka liczy sobie powyżej 100 lat (dokument jest w posiadaniu ZUS, z tego też tytułu otrzymuje zwiększoną emeryturę).

W kontrolowanej dokumentacji znajdują się karty usług opiekuńczych (*wzór karty stanowi załącznik do umowy zawartej z CIS*). W kartach poszczególnych świadczeniobiorców znajduje się opisany indywidualny zakres usług, w jednym przypadku nie jest tożsamy z zakresem wyszczególnionym w decyzji przyznającej usługi opiekuńcze (Dec. Nr OPS 4425.9.2015). Wszystkie karty zawierają imienny podpis pracownika socjalnego i klienta, wraz z adnotacją: „wg w/w przyznana liczba godzin usług opiekuńczych jest wystarczająca”.

Rodzinne wywiady środowiskowe udostępnione kontrolującym zawierają małą ilość informacji nt. potrzeb, możliwości i zachowanych zdolności klienta do samodzielnego funkcjonowania. Planowanie pomocy ogranicza się wyłącznie do propozycji świadczenia usług opiekuńczych. Dokumentacja niekompletna również pod względem gromadzonych

zaświadczeń lekarskich, które jeśli są pozyskiwane, to powinny stanowić dowód dla kierownika ośrodka pomocy społecznej w postępowaniu o przyznanie świadczenia i jego wymiarze (np.: zaświadczenie lekarza medycyny wydane w dniu 2.06.2015r. tj. w dniu kontroli, zawiera informacje, iż osoba ze względu na wiek, zaburzenia otępienne i przebyte udary niedokrwienne mózgu, wymaga usług opiekuńczych). Przy tak gromadzonej dokumentacji, nie można ocenić faktycznych potrzeb klientów w zakresie zabezpieczenia opieki.

Kontrolowana dokumentacja dotyczy osób samotnych i niepełnosprawnych, w wieku powyżej 80 lat. Przyznana pomoc to usługi w wymiarze: 2 osoby - 1 h, 1 os.- 2 h, 1 os. - 3 h, 1 os.(100 lat) - 9 h w tygodniu - średnio u jednej 0,46 godziny dziennie (średnia liczba w województwie wynosi 0,81 godziny). Zgodnie ze wskazaniami orzeczeń, osoby te wymagają stałej opieki i pomocy w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji i pełnienia ról społecznych, jednak w dokumentacji brak informacji odnośnie świadczenia usług w dni wolne od pracy opiekunek. Przyznany wymiar godzin usług tylko w dni robocze budzi wątpliwość odnośnie pełnego zabezpieczania potrzeb tych osób i nie gwarantuje im bezpieczeństwa. Z wywiadów środowiskowych nie wynika, kto i w jakim zakresie świadczy usługi w tym czasie. Zatem, plany pomocy nie są adekwatne do rozpoznanej sytuacji, a przyznana forma pomocy nie jest adekwatna do potrzeb.

Ponadto ustalono, że pracownicy socjalni sprawują stały nadzór nad jakością świadczonych usług przez opiekunki. W dokumentacji klientów znajdują się notatki służbowe sporządzane przez pracownika w miejscu zamieszkania klientów. W okresie 2014-2015 przeprowadzono ogółem 30 wizytacji, u jednej osoby średnio 6 razy.

[akta kontroli str.11-190]

W trakcie kontroli sprawdzono dokumentację Pani ... * Ze względu na zawartość wrażliwych danych osobowych – dokonano wyłączenia punktu 1 protokołu. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podst. art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U z 2015r. poz. 2058 ze zm.).

[akta kontroli str.140-143]

Stwierdzono istotne uchybienia w realizacji zadania pod względem sposobu gromadzenia i prowadzenia dokumentacji klientów, rozpoznawania ich potrzeb, planowania pomocy, zasadności przyznawania świadczenia o określonym wymiarze i rodzaju.

Błędy w decyzjach przyznających usługi.

Ad. 2 Pomoc świadczona przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobiegniewie na rzecz osób wymagających opieki i całodobowego wsparcia.

Kierowanie do domu pomocy społecznej.

Ośrodek realizuje zadanie gminy o charakterze obowiązkowym, określone w art. 17 ust.1 pkt 16 ustawy o pomocy społecznej dot. kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu. Na terenie gminy Dobiegniew działa prowadzony przez Powiat Dom Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekle somatycznie chorych. Ustalono, że w 2014 r. koszt pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej wyniósł 371.800,21 zł. Na 2015 r. na utrzymanie mieszkańców w domach pomocy społecznej gmina przeznaczyła 290.000 zł. Na dzień kontroli w domach pomocy społecznej przebywało 13 mieszkańców z terenu gminy.

W roku 2014, na podstawie analizy rejestru ustalono, że wpłynęły 3 wnioski o skierowanie do domu pomocy społecznej, wydano 3 decyzje kierujące. W kontrolowanym okresie nie stwierdzono decyzji odmownych w zakresie kierowania do domu pomocy społecznej. Stwierdzono jedno postępowanie w toku. W 2015 r. do dnia kontroli wpłynął 1 wniosek, z datą 19.05.2015r. - na dzień kontroli nie została wydana decyzja administracyjna w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej.

Przeanalizowano dokumentację 5 osób umieszczonych w domu pomocy społecznej:

(1) **Osoba w wieku 84 lata** ... * Ze względu na zawartość wrażliwych danych osobowych – dokonano wyłączenia punktu 1 protokołu. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podst. art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U z 2015r. poz. 2058 ze zm.).

(2) **Osoba w wieku 88 lat** ... * Ze względu na zawartość wrażliwych danych osobowych – dokonano wyłączenia punktu 1 protokołu. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podst. art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U z 2015r. poz. 2058 ze zm.).

(3) **Osoba w wieku 66 lat** ... * Ze względu na zawartość wrażliwych danych osobowych – dokonano wyłączenia punktu 1 protokołu. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podst. art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U z 2015r. poz. 2058 ze zm.).

(4) Osoba w wieku 79 lat ... * Ze względu na zawartość wrażliwych danych osobowych – dokonano wyłączenia punktu 1 protokołu. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podst. art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U z 2015r. poz. 2058 ze zm.).

... dnia 04.08.2014r. nr OPS/4418/2/2014r., jednocześnie naruszył termin wydania tej decyzji. Zgodnie z art. 35 KPA organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki. Załatwianie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania, zaś w postępowaniu odwoławczym - w ciągu miesiąca od dnia otrzymania odwołania.

OPS w Dobiegniewie decyzją z dnia 04.08.2014r. nr OPS/4418/2/2014r. uznał za zasadne skierowanie klientki do Domu Pomocy Społecznej w Dobiegniewie z przewidywanym terminem umieszczenia na 2017r.. Decyzję uzasadnił tym, że klientka kwalifikuje się do umieszczenia w Domu Pomocy Społecznej, co potwierdza dokumentacja zgromadzona w sprawie, jednak z uwagi na brak możliwości finansowych oraz kolejkę oczekujących proponowany czas umieszczenia może nastąpić w 2017. Jednocześnie Ośrodek zaproponował pomoc w formie usług opiekuńczych lub pomoc w umieszczeniu w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznym. Decyzję przesłał do wiadomości klientki i do OPS Świdwin, który decyzję odesłał odwrotnie do OPS w Dobiegniewie. Od decyzji Ośrodka klientka wniosła odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, w sprawie terminu umieszczenia w DPS.

Klientka ...* Ze względu na zawartość wrażliwych danych osobowych – dokonano wyłączenia punktu 1 protokołu. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podst. art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U z 2015r. poz. 2058 ze zm.).

Kierownik Ośrodka w piśmie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 19.08.2014r. podtrzymał swoją decyzję. SKO uchyliło zaskarżoną decyzję w całości i przekazało sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobiegniewie przesłał postanowienie Nr OPS.0111.9.2014r. z listopada 2014r. wraz z aktami do Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie. W uzasadnieniu stwierdza, że klientka zamieszkuje obecnie w Świdwinie i organem właściwym miejscowo w sprawie umieszczenia w domu pomocy społecznej jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie.

Ośrodek w Świdwinie wydał postanowienie z dnia 04.12.2014r., w którym stwierdził, że pobyt klientki na terenie tej gminy jest wymuszony koniecznością korzystania z opieki

siostry, gdyż nie jest w stanie samodzielnie funkcjonować. Takiej opieki Ośrodek w Dobiegniewie nie zapewnił wnioskodawczyni, ... * Ze względu na zawartość wrażliwych danych osobowych – dokonano wyłączenia punktu 1 protokołu. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podst. art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U z 2015r. poz. 2058 ze zm.).

W świetle powyższego przekazanie sprawy Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Świdwinie jest bezzasadne.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobiegniewie złożył zażalenie na postanowienie Burmistrza Miasta Świdwin uzasadniając m.in., że właściwość miejscową gminy ustala się według miejsca zamieszkania, i nie zgodził się ze stwierdzeniem dot. niezapewnienia klientce niezbędnej opieki.

Zgodnie z art. 101 ust. 1 wyżej cytowanej ustawy o pomocy społecznej właściwość miejscową gminy ustala się według miejsca zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie. ... * Ze względu na zawartość wrażliwych danych osobowych – dokonano wyłączenia punktu 1 protokołu. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podst. art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U z 2015r. poz. 2058 ze zm.). Należy też zwrócić uwagę, że klientka zabiegała o umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej w Dobiegniewie. Miejsce, w którym przebywała – u siostry – nie było miejscem, z którym wiązała zamiar pozostania na stałe (miejsce zamieszkania – Kodeks cywilny art. 15).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobiegniewie ustalając termin umieszczenia klientki w domu pomocy społecznej na 2017r. nie uwzględnił art. 54 ust.2a, zgodnie z którym w przypadku, gdy termin oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej danego typu zlokalizowanym najbliższym miejscu zamieszkania osoby kierowanej wynosi ponad 3 miesiące, osobę, ubiegającą się o dom pomocy społecznej, kieruje się na jej wniosek do domu pomocy społecznej tego samego typu zlokalizowanego jak najbliższym miejscu zamieszkania osoby kierowanej, w którym przewidywany termin oczekiwania na umieszczenie jest krótszy niż 3 miesiące. Przewidywany termin oczekiwania przez klientkę Ośrodek określił na 2017r., dlatego powinien pouczyć ją o możliwości złożenia wniosku do innego domu. W postępowaniu powinien kierować się dobrem osoby korzystającej z pomocy społecznej, uwzględniać stan zdrowia, samodzielność, oraz potrzeby wynikające ze stanu psychofizycznego klienta. Nie zaproponował klientce usług opiekuńczych dostosowanych do jej stanu psychofizycznego w miejscu zamieszkania, co zmusiło klientkę do wyjazdu do Świdwina pod opiekę siostry.

Dnia ... * Ze względu na zawartość wrażliwych danych osobowych – dokonano wyłączenia punktu 1 protokołu. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podst. art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U z 2015r. poz. 2058 ze zm.).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie dnia 26.01.2015r. wydał decyzję kierującą Nr MOPS-4513.2.15 do DPS w Dobiegniewie na okres od 02.2015r. do 30.04.2015r.. W decyzji nie uzasadnił tak krótkiego terminu, na jaki klientka została skierowana do DPS. Jednak klientka nie została umieszczona w ww. terminie w DPS ponieważ od dnia 28.01.2015r. została umieszczona w ZOL w Drezdenku. Przewidywany termin pobytu przypada do 28.07.2015r.. Z uwagi na stan zdrowia klientki istnieje możliwość przedłużenia pobytu. Dnia 19.05.2015r. klientka ponownie złożyła wniosek do OPS Dobiegniew z prośbą o umieszczenie w DPS Dobiegniew. Ustalono, że do dnia kontroli (02.06.2015r.) Ośrodek w Dobiegniewie nie wydał decyzji w sprawie skierowania klientki do domu pomocy społecznej.

(5) Osoba w wieku 85 lata. ... * Ze względu na zawartość wrażliwych danych osobowych – dokonano wyłączenia punktu 1 protokołu. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podst. art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U z 2015r. poz. 2058 ze zm.).

Zachowano wymagany termin w postępowaniu administracyjnym, z członkiem rodziny partycypującym w kosztach utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej podpisano stosowną umowę, zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej.

Ośrodek wydawał decyzje zmieniające wysokość odpłatności, w związku ze zmianą sytuacji finansowej osoby przebywającej w domu pomocy społecznej i zmianą średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca, na podstawie przeprowadzanych aktualizacji wywiadów środowiskowych. Wpływające wnioski rozpatrywane były z zachowaniem terminów określonych w odrębnych przepisach. Odbiór decyzji odbywał się za potwierdzeniem odbioru. Decyzjom nadawano rygor natychmiastowej wykonalności.

Ustalono, że Ośrodek w postępowaniu administracyjnym zachowywał wymagane terminy administracyjne w przypadku kontrolowanej dokumentacji klientów (Nr 1, 2, 3, 5). W jednym przypadku (Nr 4), instytucje przerzucały odpowiedzialność za podjęcie decyzji o umieszczeniu klientki w domu pomocy społecznej. Wpłynęło to na przewlekłość postępowania o umieszczenie klientki w domu pomocy społecznej, co jest sprzeczne z zasadami pomocy społecznej. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach

odpowiadających godności człowieka, a rodzaj i forma świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Naruszone zostało prawo klienta do uzyskania odpowiedniego do jego potrzeb świadczenia, a tym samym naruszone zostało jego bezpieczeństwo.

Stwierdzono istotne uchybienia w realizacji zadania w zakresie przewlekłości postępowania w sprawie skierowania w domu pomocy społecznej. Zapewnienie właściwego do potrzeb i bezpieczeństwa, zakresu wsparcia w formie usług opiekuńczych osobom samotnym, mającym trudności z poruszaniem się, starszym, wymagających opieki innych osób, w tym w dni wolne od pracy.

[akta kontroli str. 191-278]

Ad. 3. Inne formy pomocy osobom o ograniczonej samodzielności

Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych jako ustawowe zadanie obowiązkowe gminy może być realizowane w różnych alternatywnych formach m.in. jako dom dziennego pobytu, mieszkania chronione, rodzinny dom pomocy. Niektóre z tego typu inicjatyw mogą zastąpić również pobyt w domu pomocy społecznej. W toku czynności kontrolnych ustalono, że w Gminie brak alternatywnych rozwiązań dla osób potrzebujących tego typu wsparcia. Ze sprawozdania rocznego za 2014r. MPiPS -03 wynika, że na terenie Gminy Dobiegniew funkcjonuje tylko Środowiskowy Dom Samopomocy jednostka organizacyjna pomocy i integracji społecznej o zasięgu lokalnym, zapewniająca pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi.

Gmina nie zareagowała na korespondencję związaną z możliwościami i planami utworzenia domu dziennego pobytu w ramach Ministerialnego Programu Senior – Wigor. Z analizowanej w toku kontroli dokumentacji wynika, że osobom niesamodzielnym Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnia pomoc w Środowiskowym Domu Samopomocy. Z odpowiedzi kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej (OPS.020.31.2014 z dnia 12.09.2014r.) na Apel Wojewody (PS-I.9421.2.127.2014) kierowany do włodarzy powiatów gmin w sprawie zapewnienia natychmiastowej pomocy osobom bezdomnym, chorym i niepełnosprawnym wymagającym natychmiastowej pomocy po opuszczeniu szpitala wynika, że Ośrodek zapewnia usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne w ramach współpracy z CIS, pobyt w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym zarówno na terenie powiatu, jak i poza nim, partycypuje też w kosztach ich pobytu. Osoby wymagające całodobowej opieki kierowane

i umieszczane są we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie - w Domu Pomocy Społecznej. W przypadku konieczności zapewnienia schronienia osobie bezdomnej Ośrodek na mocy zawartego w dniu 15 października 2007r. porozumienia ze Stowarzyszeniem Pomocy Bliźniemu im. Brata Krystyna osoby te kieruje do Ośrodka w miejscowości Długie. Do Wydziału Polityki Społecznej nie wpłynęła żadna interwencja w sprawie konieczności zapewnienia opieki osobom niesamodzielnym z terenu gminy Dobiegniew w takich sytuacjach.

Brak w Gminie alternatywnych do usług opiekuńczych, czy pobytu w placówkach całodobowych, form pomocy (dom dziennego pobytu, mieszkania chronione, rodzinny dom pomocy itp.).

[akta kontroli str. 316-318]

Ad. 4. Warunki do realizacji zadań.

Ośrodek Pomocy Społecznej ma swoją siedzibę na pierwszym piętrze budynku, bez windy. W sąsiedztwie znajdują się pomieszczenia Powiatowego Urzędu Pracy. Ośrodek zajmuje osiem pomieszczeń, pokoje pracowników socjalnych są trzyosobowe. Pomieszczenia wymagają odnowienia. Brak warunków lokalowych do pełnej realizacji ustawowych zadań przez pracowników socjalnych. W planie jest zmiana siedziby.

Faktyczną i rzetelną realizację zadań gwarantuje ponadto zatrudnienie pracowników socjalnych w wymaganym ustawowo wymiarze posiadających odpowiednie przygotowanie do wykonywania zawodu, stale podnoszących kwalifikacje. Stan zatrudnienia pracowników socjalnych w ośrodku pomocy społecznej określa art. 110 ust.11 i ust. 12 ustawy o pomocy społecznej, który od 1 stycznia 2015r. stanowi, iż: ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ponadto, zgodnie z ust.12 – ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

W toku kontroli ustalono, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobiegniewie zgodnie ze sprawozdaniem MPiPS – 03 na 31.12.2014 r. zatrudniał 11 pracowników realizujących

zadania z zakresu pomocy społecznej, zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy, w tym: Kierownik, 4 osoby zatrudnione na stanowisku pracownika socjalnego (w 4 rejonach opiekuńczych), oraz 6 pracowników realizujących pozostałe zadania z pomocy społecznej. Ponadto w Ośrodku zatrudniona była 1 osoba realizująca zadania z zakresu świadczeń rodzinnych, 1 osoba realizującą zadania funduszu alimentacyjnego, 2 asystentów rodziny, koordynator, pedagog i opiekun w ŚDS.

Oceniając spełnienie wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych, określonego w w/cyt. artykule stwierdzono, że Ośrodek Pomocy Społecznej nie spełnia wymaganego wskaźnika. Gmina Dobiegniew liczy 6.719 mieszkańców (wg stanu na dzień 31 marca 2014r.), na 1 pracownika socjalnego przypada **2.239** mieszkańców gminy. Spośród 4 osób zatrudnionych na stanowisku pracownika socjalnego, należało wyłączyć jedną osobę z uwagi na brak kwalifikacji uprawniających do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, tym samym ustawowy wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych nie jest spełniony.

W toku czynności kontrolnych poddano ocenie kwalifikacje kierownika i pracowników socjalnych Ośrodka. Kwalifikacje kierownika ośrodka pomocy społecznej określa art. 122 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym „osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej”. W trakcie kontroli ustalono, że Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobiegniewie posiada wymagane kwalifikacje na zajmowanym stanowisku. W Ośrodku zatrudniona jest od 01.07.1994r., obowiązki kierownika pełniła w okresie od 01.10.2011r. do 31.12.2011r., stanowisko kierownika objęła od 01.12.2012r. Studia podyplomowe z zakresu organizacji i zarządzania instytucjami pomocy społecznej ukończyła w dniu 26.06.2010r. Ponadto, Kierownik Ośrodka spełnia wymagania kwalifikacyjne określone w art. 6 ust. 4 pkt 1, art. 53 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (t.j.Dz.U. z 2014r., poz. 1202) – posiada tytuł magistra (22.06.2009r.) o specjalności „socjologia pracy socjalnej”.

Z akt osobowych pracowników socjalnych zatrudnionych w Ośrodku wynika, że 3 pracowników posiada kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku zgodnie z wymogami art. 116 ustawy o pomocy społecznej. Jeden pracownik socjalny, zatrudniony w Ośrodku od roku 2004r., ukończył w 2007r. Szkołę Policealną Pracowników Służb

Spółecznych z tytułem – pracownik socjalny, jeden posiada wykształcenie wyższe magisterskie, specjalność „praca socjalna”, jeden pracownik posiada ukończone w 2007r. studia wyższe na kierunku pedagogika o specjalności pedagogika pracy socjalnej i resocjalizacja. Studia rozpoczął przed wejściem w życie ustawy o pomocy społecznej tj. przed 1 maja 2004r., a zatem na podstawie art. 156 ust. 3a ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362) zachowuje prawo do wykonywania zawodu na zasadzie praw nabytych. Natomiast jeden pracownik nie posiada wymaganych ustawowo kwalifikacji do wykonywania zawodu pracownika socjalnego. Studia licencjackie ukończył w lipcu 2009r. na kierunku socjologia o specjalności socjologia pracy socjalnej, czas trwania studiów 3 lata. Zgodnie z treścią art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 48, poz. 320) ukończenie studiów wyższych (licencjackich lub magisterskich) na kierunku pedagogika o specjalności innej niż *praca socjalna*, m.in. „socjologia pracy socjalnej”, nie jest równoważne ze specjalnością wskazaną wprost w ustawie, a tym samym nie uprawnia do wykonywania zawodu pracownika socjalnego na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni świadczą pracę w środowisku, w związku z czym pobierają dodatek za tę pracę stosownie do zapisu art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym, pracownikowi socjalnemu „do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej w środowisku, w tym przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki” przysługuje dodatek do wynagrodzenia w wys. 250zł. W przypadku zatrudnienia w mniejszym wymiarze czasu pracy dodatek przysługuje w wysokości proporcjonalnej do czasu pracy”. Jeden pracownik nie spełnia wymagań do wykonywania zawodu i pobierania dodatku w wysokości 250 zł.

Ponadto stwierdzono, że zgodnie z art. 119 ust.2 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej pracownicy socjalni podnoszą swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach. W okresie 2014/2015 uczestniczyli w szkoleniach merytorycznych z zakresu pomocy społecznej, tj. elementy funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych, praktyczne szkolenie z zakresu prowadzenia wywiadu środowiskowego oraz kontraktu socjalnego, znaczenia komunikacji interpersonalnej w relacjach z osobami z zaburzeniami psychicznymi, organizacja społeczności lokalnej i aktywna pomoc społeczna.

Zadanie realizowane z uchybieniami pod względem kwalifikacji pracownika socjalnego, pobierania dodatku za pracę socjalną w środowisku przez pracownika

bez uprawnień, niespełnienia ustawowego wymogu zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień prowadzenia czynności kontrolnych.

[akta kontroli str. 279-315]

Wnioski: (uchybień/istotne uchybień)

1. Brak właściwej oceny potrzeb, możliwości i oczekiwań klienta o ograniczonej sprawności zmierzającej do przyznania adekwatnej formy pomocy osobom, którym przyznano usługi opiekuńcze. Nierzetelnie gromadzona i prowadzona dokumentacja indywidualna tych osób (wywiady środowiskowe, zaświadczenia lekarskie, uzasadnienia w decyzjach administracyjnych).
2. Brak alternatywnych do usług opiekuńczych czy pobytu w placówkach całodobowych – form pomocy (dom dziennego pobytu, rodzinny dom pomocy, mieszkania chronione itp.).
3. Przewlekłość postępowania w sprawie skierowania w domu pomocy społecznej, zapewnienia właściwego do potrzeb i bezpieczeństwa, zakresu wsparcia w formie usług opiekuńczych osobom samotnym, mającym trudności z poruszaniem się, starszym, wymagających opieki innych osób, w tym w dni wolne od pracy.
4. Brak warunków do pełnej realizacji pracy socjalnej (warunki lokalowe, wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych, kwalifikacje pracownika socjalnego).

Odpowiedzialność za uchybień w kontrolowanym zakresie ponosi Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobiegniewie.

Na tym kontrole zakończono.

Dokonano wpisu do książki kontroli pod nr 7.

Pouczenie

Na podstawie § 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 ze zm.) kierownik jednostki może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny odmowy. Odmowa podpisania protokołu przez kierownika jednostki nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki

Spółecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.

Pisemne zastrzeżenie do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów. Zespół inspektorów przeprowadza dodatkowe czynności kontrolne, jeżeli z analizy zastrzeżeń wynika potrzeba ich podjęcia. Z przeprowadzonych dodatkowych czynności kontrolnych sporządza się protokół.

Jeżeli zespół inspektorów stwierdzi zasadność zastrzeżeń, dokonuje zmian w protokole kontroli. W razie nieuwzględniania zastrzeżeń, w całości lub części, zespół inspektorów zajmuje stanowisko na piśmie i przekazuje je do akceptacji Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego. Stanowisko w sprawie zgłoszonych zastrzeżeń przekazuje się kierownikowi jednostki podlegającej kontroli.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje Burmistrz MiG Dobiegniew, Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobiegniewie oraz WPS LUW a/a.

Kontrolujący:

Teresa Ozimek

Starszy Inspektor Wojewódzki
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Krystyna Chabowska

Starszy Inspektor Wojewódzki
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

**Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej
w Dobiegniewie**

-podpis nieczytelny

.....

Anna Treler

Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Dobiegniewie

Gorzów Wlkp. 2015r.

Dobiegniew, dnia 2015r.